

הַלְכוּת יוֹם טוֹב סִימָן תְּקִיחַ

בְּאֵר הַגּוֹלָה קָמָא

ד' ש"ס ה' ה' קרדי
דסוף פרק קמא
ה'ביעור התוספתא
בבבבבבבבב

או שמתנא (3) [3] (1) שלא יגנבו או ישארו פסידא (הגות סמ"ק ר"י ירוחם); (2) **אָבְל אַבְנִים וְכִיּוֹצֵא בְהוֹן**.
(ה) **אָסוּר**: הגה וימיר לשחוק (ג) (ט) בכדור אפלו ברשות הרבים אף על גב שאינו אלא טייל בעלמא (תוס')
ר"י ירוחם); (י) *ואם הניח ערוב, מטר לטלטל ולהוציא (יא) **כֹּל שֶׁישׁ לוֹ תוֹרַת פְּלִי אַף־עַל־פִּי שְׁאִינוֹ לְצַרְף הַיּוֹם כָּל־**
(ר"ן ע"ב דביצה): **ב' הָאָסוּר לִישְׁבָּל לְהוֹצִיא (יב) שׁוֹם דְּכָר בְּיוֹם־טוֹב לְצַרְף אִינוּי־הוֹדֵי**: הגה אבְל

בְּאֵר הַיִּטָּב

שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה

(3) **שְׁלֹא**. בגון מפתח של פתחו, סמ"ק, ב"י, ויש"ש אוסר אא"כ דוקא מפתח לצרף אכל נפש או הפשיט, וכן הפכים הש"י וכתב דכל בעל נפש חמיר לעצמו במקום שאין שום ערוב שלא להוליך עמו רק מה דצריך קצת לאכל נפש בו"ביום אבְל משום חשש גנבה לא, בפרט במקום שיכול לתת המפתח לביתו אא"כ הולש שמה יגנבו דאז המירו סופן משום תחלתו, אבְל אם היה מקום שם נמקים ביום אסור להחזיר לביתו ב"י"ט, ונאיתי פשוטאין לטלטל חוץ לעיר סירוק הפסידים שאין בהם עוד צרף היום כ"כ שאין נגילים עוד לאבְל, אבְל בעיר חוץ לערוב אין קפידא כ"כ כי לא תקנו חכמים ע"ח אלא בשבת שאסור להוציא פל דבר, אבְל ב"י"ט שפטר להוציא פל דבר חוץ מפה שאין בו צרף היום פלל, בעבור זה לא תקנו ערובי תצרות, בהרש"ל, ע"ש. וט"ז כתב עליו ודאי סכנים כל היום מקרי צרף אכל נפש, דאי מודפן לה איזה פרי יאכל עמקם, ע"ש: (ג) **בְּכָדוּר**, וביש"ש כתב דמנהג רע הוא, דאין

מִשְׁנֵה בְּרוּחָה

בְּאֵר הַלְקָה

וכתבו הפוסקים, והוא הדין דמטר להוציא המפתח שסוגר בו האבְלין או הפלים שצריך לאותו היום, אם נרא להניחו בביתו (1);
(1) **שְׁלֹא יִגְנְבוּ**. אם ישארו במקומו, אף שאינם פלים הראויים לאבְל נפש, ומשמע זה מטר גם כן להוציא (1) מפתח של התבה שפגם שם מעותיו (2) אם נרא להניחו שם בביתו, וכיון דלבו רואה ומצטער על זה, חשיב הוצאת המפתח צרף ענג יום טוב, ודע, דיש (3) פמה פוסקים שחולקין על זה וסוברין דלא הדר הוצאה אלא לצרף אכל נפש משום או צרף מנהג ושאר דברים השכיחים לאותו יום, וכנ"ל, אבְל לא בפשיטת הפסד ממונו, (ט) וכן להחמיר לנהג כמותו (1) ובהפסד במקום שיכול למכור הפלים או המפתח למי שהוא נאמן לו בביתו, דאז אסור לדברי הפל (1). ומכל מקום המתוירים שהקיים (2) ביום טוב לבית הנכנס (3) אף על פני שאין צריך להם עוד ביום טוב מטר להביא (4) לביתו לדברי הפל, דהמירו סופן משום תחלתו, דאם לא כן לא יביאם בתחלה לבית הנכנס (5), (2) אף המתוירים שפגמו מקבר בבית הנכנס, (3) כשאין צריך להם עוד (7) ביום טוב כיון להחמיר שלא להתוירם לביתו ביום טוב אפלו אם יש שם חשש גנבה: (2) **אָבְל אַבְנִים וְכוּ'**. רוצה לימיר, סתם אבנים שאינם מותרים להשפיש, דאם מותרים הוו להו כמו פלים: (ה) **אָסוּר**. אפלו בטלטול, וכל שכן להוציא, דלית בהו צרף היום פלל, וילכמה פוסקים תב מלקות על הוצאתו לרשות הרבים (6), (ט) ואף לכרמלית יש על פל פנים אסור דרבנן: (ט) **בְּכָדוּר אָפְלוּ בְּרִשׁוֹת־הַרְבִּיּוֹם**. רוצה לומר, אף על גב דעל דבר זה נגיל להעביר ארבע אמות מקום לקום אפלו הכי מ"מ (7), דהוא בכלל טייל ושמתת יום טוב, ורש"ל פתב דדבר תמה הוא להמיר זה, דאין בו צרף היום פלל אלא שחוק של ילדי, ונתח להם, אבְל לגדולים שנתהוין פן, מנהג רע הוא, דאין זה שמחה וטייל אלא שיחת ילדים וקלות ראש, וכלאו הכי אין דין זה מספם לכיל עלמא, דדעת המחבר לאסור, כמבאר לעיל בסימן שח סע"ד מה, ולענון שאר מיני שחוק, (ט) דיון כמ"ב בשבת, ומבאר לעיל בסימן שלח סע"ד ה: (1) **וְאִם הִנִּיחַ עֲרוּב** וכו'. רוצה לומר, שהניח ערובי תצרות מלבד מה שעשה תקון מבוואות בעיר, דאז מטר לטלטל ולהוציא מחצר לחצר אפלו דרף הפכו, ומשמע דאם לא הניח ערובי תצרות אסור להוציא דבר שאין בו צרף היום פלל אפלו מחצר לחצר או מבית לחצר, ועין לעיל סימן חסון פסופו ילקמן בסימן תקכ"ב, דסתם המחבר (1) כדעת הפוסקים דלא תקנו ערובי תצרות פלל ביום טוב, ומטר להוציא מחצר לחצר או מבית לחצר אבְל דבר שאין בו צרף היום פלל (2), והרמ"א בענינו סתם כדעת המחמירין בזה, (1) ורש"ל שלא הניח שם פלים, ורש"ל כתב שנתהוין שלא לעשות ערובי תצרות בערב ביום טוב וכדעת המחבר, ואין לשנות מהנהג, ומכל מקום להתחלה שמשערב ערובי תצרות בערב פסח לכל שבתות השנה יכל גם יום טוב ויאמר וילכל יום טוב, כדי לצאת גם דעת המחמירין (2). ודע, דאף הפלים ששכיחים לאבְל נפש, בגון סכנים וכהאי גוונא, (ט) אם כבר גמר סעודתו ולא יצטרף עוד אליהו אסור להוליך עמו ברשות הרבים (3) או בכרמלית, (3) ויש מקלין בסכנים (4) שמה ידפן לו איזה פרי לחתוך בו (5); (כ"א) מיהו, אם ידוע לו כדנא שלא יצטרף לסבין בהליכה זו, כגון שהולך לבית הנכנס וכהאי גוונא, אסור להוליכו עמו לדברי הפל: (יא) **כֹּל שֶׁישׁ לוֹ תוֹרַת פְּלִי**. אבְל אבנים וכהאי גוונא אסור משום מקצה: **ב' (יב) שׁוֹם דְּכָר וְכוּ'**. רוצה לימיר, אפלו (כ) של אכל נפש, דלא עדיפא ממשול דאסור גם כן לצרף עכו"ם (8).

שְׁעַר הַצִּיּוּן

(1) במתיוסף בשם הגהת סמ"ק: (ח) הרא"ש ותשור והרמ"א בחדושי ומקור"ל, והסכים עמו מהרש"ל, ובשלישי התבאר החכא שמי דעות בזה, עין שם: (ט) ט"ז ושי"א: (1) פוסקים: (א) רש"ל ופרישה, וכן מוכח בפרקי"מ"שה: (2) הנהג לרשע המחמירין משום גנבה: (ג) דאם צריך להם לומר בביתו שירות ומשכבות, לכיל עלמא מ"מ (8) להחזירם לביתו בלי חשש גנבה: (ד) רוצה לומר ביום זה, אפלו אם צריך להם ליום שני של יום טוב: (ט) פתבות דף 1 בתוספתא דבר הפתחיל 'מחוד', עין שם, והוא דבריהם באחרונים: (ט) מן אבותם ושי"א: (1) פדמוכה מדברי הרב הפגיד בהלכות ערובין דאין צריך ערוב פלל, דכל מה שפטר לטלטל מטר להוציא מחצר לחצר פלי ערוב, וכן מוכח מדברי הר"ן פרק קמא דביצה (והוא בבית יוסף בענינו): אמנם הרש"ל חולק על הר"ף והרמב"ם בזה וסבירא לה דגם ביום טוב צריך ערובי תצרות לכלים שאין צריך להם, כדאימא שם בר"ן [מאמר מקדמי בסימן חכב], ונשאר שם קצת קושיא על לשון הפתח יוסף שם, עין שם, וכן פתב הרמ"א בענינו דלדעת הר"ף והרמב"ם [הרא"ש אין צריך ערובי תצרות אף לדבר שאין צריך פלל לאותו היום, והשעם, כיון דרב הוצאות מצוי טה שצריך לאותו יום, לא הצריכו חכמים ערובי תצרות אף להפשיט שאינו מצוי, כמו שכתב הר"ן: (1) מאמר מקדמי הנ"ל: (ט) רש"ל, והוא כמנהג אבדוקם, ודע, דמה שכתב הרש"ל חוץ לציוב דשרי, אין הפנה חוץ לצנח הפתח שבעיר, והלא זה דומה ממש לחוץ לעיר דאסור, אלא בעיר הפתח חוקה וערוב קצת אנשי העיר בעיניהן בערובי תצרות הקצתן לא ערוב, דכנה אין להפקע פל כף משום דכמה ראשונים מקלין בלא ערובי תצרות פלל [שולחן ע"י שטי"ם], והדין עמו, שכן מוכח להקדים שם בקנים בים של שלמה, וסנה בנה תלפת אינה אחרונים שפמהו עליו: (כ) ט"ז ואלה רבה: (כ"א) הר"ן ופשוטו: (כ"ב) לכאורה לפי דעת המחבר פסיעה א דמהוה שהתנה וכו' התנה שלא לצרף לגמרי, ליתא לדון זה, וכן הביא באג"ת בבית יוסף לעיל סימן תקיב בשם המהר"ם שנהג לרשע הרמב"ם, וכבר עמדו בזה מאמר מקדמי וכו' אהרן, ומוכח מזה דגם להחמיר, על כל פנים מדרבנן אסור הוצאה שלא לצרף פלל, וכמו שצדדנו בבאור הלכה בריש הסימן, אלא דלפי מה שהבאנו

מילואים הלכות יום טוב סימן תקיח המשך מעמוד קודם

כמו כן דבר המצרך להוציא מחמת ספק, כגון להוציא שני אחרונים כשאנו יודע אחת מהם יותר מהודר ורוצה מחמת הספק לטול את שניהם, דעת הגר"ח קרליץ (חוט שני שם עמ' פג) שמותר, וכמו כן מותר להוציא אחת לשאל את הרב על כשרותו, שהצורך לברר את הספק או לקיים מצוה כוודור נחשב צורך קצת.

[משנ"ב ס"ק יב]

דאסור גס-פן לצרף צפ"ט"ע.

26) ולצורך מומר לעבודת כוכבים או לחלל שבת בפרהסיא, מוב לעיל (סי' תקיב ס"ק ב) לענין ביטול ביום טוב, שכשם שאסור לבשל לצורך נבוי כך אסור לבשל לצורך מומר לעבודת כוכבים ולחלל שבת בפרהסיא [וראה לעיל (סי' שפה ס"ק ו) בגרר פרהסיא].

24) ולענין כוסות לאחר שגמר להשתמש בהן, כתב השר"ע לעיל (סי' שכו ס"ח) שהדחת כוסות אף לאחר סעודה שלישית מותרת ואינה נחשבת כהדחה שלא לצורך דיום, כיון שכל היום ראוי לשתיה.

25) ולהוציא שאר הפצים שספק אם יודקק להם, דעת הגר"ח איערבך (מנחת שלמה ביצה יב, א עמ' קמ, הליכות שלמה סוכות פ"א סכ"א) שמותר להוציא לולב לצורך אחרים אף אם יש לו ספק אם יטלוהו, וכן להוציא ספר שספק אם יקרא בו, שכל שיתכן שיצטרך לכך אחר כך יקרא צורך. וכן דעת הגר"ח קרליץ (חוט שני יום טוב פ"ו ס"ק א עמ' עה) שמותר להוציא בגדי תינוק שמוא יצטרך להם, ובשרית באר משה (ח"ח סי' קפ) כתב, שאין להוציא הפצים שהשימוש בהם פחות שכיח מסכינים, שלא התיר הט"ז ושהוא מקור דברי המשנ"ב, ראה שעה"צ (סי' כ) אלא בסכינים וכוונתו בהם ששכיח שיודקק להם.

הלכות יום טוב סימן תקיח המשך מעמוד קודם

ודלת שאסור לפותחה בבין השמשות משום נר הדולק בסמוך אליה [וראה שר"ע לעיל (סי' רעו ס"א)], שלבאורה יש לאסור לפותחה גב לאחר שכבה הנר משום ימינו דאיתקצאי, דעת הגר"ח איערבך (ש"ש פכ"ב הע' לג) שמה שהיה אפשר לפתוח את הדלת, אפילו בשעה שהנר דולק, על ידי שחיו את הנר על ידי אינו יהודי ויעבור רק על איסור דרבנן, אין זה סיבה לבטל מהדלת שם מוקצה, שאין זה דמוה לדברי הבידול כאן, כיון שבבנין רעוע הרי כמות שהוא אין בסתירתו אלא איסור דרבנן, מה שאין כן במקרה של הדלת שכמות שהיא יש בפתחתה משום מכבה שאיסורו מדאורייתא, ורק שיכול לשנות את המצב של הנר והדלת על ידי איסור דרבנן וראה לעיל (סי' רעו ס"ק ב) שהבאנו צדדים אחרים להקל בהן.

סימן תקיט

צ"רי דלתות מתר להסיר ולהחזיר לצרף יום טוב

[משנ"ב ס"ק א]

אָלָא עֲשׂוּיֹת קָמָן תְּכָה אוּ מְגָדֵל שֶׁל עֵץ.

1) וגם באופן זה אין לסלק את התריסין אלא כשאין מחזיקה החנות ארבעים סאה, כמו שכתב הרמ"א לעיל (סי' שיד ס"א) שהרי אין סתירה ובנין בכלים כגון חבית, הייט דוקא בכלים שאין מחזיקים ארבעים סאה, ומאד המשנ"ב שם (סי' ב) שאם מחזיק הכלי ארבעים סאה הריהו כאהל ויש בו בנין וסתירה, ואפילו בניה וסתירה של כל דהו.

מעצם הפתיחה ולא מדהאיסור שנכרך בה, לכן אין לאסור להנות מתכילת המקרה, וביותר יש כאן מקום להקל, שכיון שהוא לא ידע בשעת פתיחת המקרה שתדלק הנורה אין לדנו אלא כמתעסק, שהוא יותר קל אף משוגג, ולכן אין לאסור עליו להנות מתוצאת אורו מעשה.

ולענין לאסור להשתמש בשבת במים שבוודי החימום [ביולר] משום שכביסט שבת היו בו מים ורתחים היה אסור לפתוח את ברו המים החמים, משום שבכך יכנסו מים צוננים לחדו ויתבטלו, דעת הגר"ח איערבך (ש"ש פ"א הע' קלג) שאף שלבאורה יש לאסור לפתוח את ברו החמים אף לאחר שנצטננו המים שבוודי, מדין ימינו דאיתקצאי, יתכן שאפשר להוציא את כל המים החמים מרימה אחת, ובאופן כזה יתכן שאין המים הנבסטים מספיקים להתחמם, ואם כן נמצא שמעולם לא היה כאן מוקצה.

[משנ"ב ס"ק טו]

אָכַל לֹא יָפָתוּ כֵּן הַבֵּית הַזֶּה.

28) ולפנות את האבנים שהיו מוקצה כדי לטול מהפירות, כתב הבי"ש בשם המרדכי שמותר, כיון שמותר לטלטל מוקצה לצורך אוכל נפש [וכמו שפסק הרמ"א לעיל (סי' ג)].

[ביה"ד ד' בית]

דאין פוקינה וו פ"י אם אסור דבנקי'.

29) ומה שכתב [במשנ"ב ס"ק מה] ולהלן בבידול] שיש להחמיר שלא בשעת הדחק כשיטות שכל חפץ שאי אפשר להשתמש בו בגלל מניעה הימנית מחמת איסור הל' עליו שם מוקצה, מימ כשהמניעה הימנית אינה אלא מחמת איסור דרבנן, אף לשיטות אלו אין החפץ נחשב מוקצה.

הלכות יום טוב סימן תקיט תקב תקכא תקכב המשך מעמוד קודם

[משנ"ב ס"ק ט]

כְּדִי שְׁלֹא יִטְבַּח אֶת הַבֵּית.

6) שכתב השו"ע לעיל (סי' שלח ס"ח) שאם מי הדולף ראויים לרחיצה או לשתית בהמה, מותר לתת כלי תחת הדולף וכן לרוקן את הכלי כשנתמלא, אבל אם אין מי הדולף ראויים, אסור להניח תחתיהם כלי, משום שאין עושין גרף של רעו לכתחילה, וביאר בביה"ל שם (ד"ה אסור), שאף שמותר לטלטל גרף של רעו, מימ כיון שאין עושים גרף של רעו לכתחילה, בהכרח שמתרצה להשאיר את הכלי במקומו, ונמצא שהוא מבטל כלי מהיכנו, שהרי לא יוכל להניחו, אכן, אם נתן

לעיל (סי' שח ס"ק עה) שאסור, ומשום שאין עליהן שם כלי וחשובות כאבנים, שלא מועילה בהן מחשבה להשתמש בהן אפילו חשב עליהן מערב שבת.

הכלי שמכסה בו, כתב השו"ע הרב (סי' שלח ס"ח) שהיו דוקא כלי המותר לטלטל.

[שעה"צ ס"ק ט]

לְעֵיל בְּסִימָן שְׁלַח, עֵץ שֶׁשָׁמַיִם.

5) שם במשנ"ב (סי' כו) כתב, שדעת ה"ח של שלמה (ברצה פ"ה סי' א) שרק בשבת אסור לכסותו, האיר ושאר אחרונים התירו אפילו בשבת.

הלכות יום טוב סימן תקיח

מתר (יג) לשלח לו על-ידי אינו-יהודי, בגון שצריך להחזיר משפוח (יד) לאינו-יהודי אלא (טו) וכדומה לזה (סדרי) ס"ק דביצה ובי"ב בשם חוסי"ק (דכתובות): ג *לקח עץ (טז) שאינו מיוחד לשפור וצלה בו בשר, (יז) אסור (יח) לטלטלו אחר-כך, (יט) שאינו כלי, (כ) אלא שומטו (כג) ומצוחו דאגרוניות (כד) כדי שלא יזוקו בו, (כה) אפילו מפרש (כז) אפילו מקצה (מכ"ב) פ"א ומדכי"ב בכל מצויין: ד (כה) מתר לטלטל סלם נפש מתר לטלטל הכל (כד) אפילו מקצה (מכ"ב) פ"א ומדכי"ב בכל מצויין: ד (כה) מתר לטלטל סלם

ו מצינו דאנוני
ביצה כ"ח ז שם
וכדכ"ג ח משנה שם
ט וכתיב הלל

באר היטב

לצלות בו שניה בשר, מפר, ט"ז: (ה) אכל, פרוש, שצריך למקום השפוח להעמיד שם קדוה מתר לסלק:

זה שפוחה וטיול לגדולים, אבל לקטנים אין מוחין, ונ"ל דשאר מיני שחוק דינן כמו בשבת, ע"י סימן שלח, מ"א: (ז) ומצוחו, ואם רוצה

משנה ברורה

פדאיתא לעיל בסימן תקיב: (יג) לשלח לו וכו', אף דאמריה לעפרי"ם שבות, במקום צורך כהאי גונא סמכין אפוסקים דרשוהו הרבנים שלנו פרמלית היא, ותרי שבות דשבות במקום צורך ושרי, וכמבאר בסימן שכה סעיף ב: (יד) לנכרי אלא, ואפלו לית בה חשש סכנה: (טו) וכדומה לזה, בגון מפני דרכי שלום, ונכ"ל שם: ג (טז) שאינו מיוחד וכו', ולא הכינו מבוערב לכו, ומפל מקום מתר להשתמש בו לצורך זה, ויבדלעיל בסימן חקב סעיף ג בהג"ה, ומריי שניה עץ יבש שראוי להסקה, וכמו שנתבאר שם במשנה ברורה סעיף קטן כב: (יז) אסור וכו', דעל-ידי הצלה נעשה השפור מאוס ומקצה, ואף להמתירין מקצה פיוס טוב, (כג) דעת כמה אחרונים דהכא אסור משום שאין עליו תורת כלי: (יח) לטלטלו, אם אינו צריך (כד) עוד לצלות בו (כה) או להסיק בו תפירה, דעצים לא נהגו אלא להסקה וכהאי גונא: (יט) שאינו כלי, רוצה לומר, דעל-ידיה שעושה בו מעשה שפוח (כו) לא נעשה כלי: (כ) אלא שומטו, רוצה לומר, שאינו רשאי לטלטל אחר צליתו ויהינהו בדרך-כבוד, אלא שומטו (כ) מתר בגרייה וטלטול מן הצד עד שיעבידו מלפניו לרמזות: (כא) כדי שלא יזוקו בו, וכההיא דלעיל סימן שח סעיף יח לענין קוץ ברשות הרבים³⁰, ומיהו, התם לא הצריכו טלטול מן הצד משום דהוא (כ) הנקא דרבים: (כב) אפילו אין עליו בשר כלל, וכל זה במנה במקום שנוכחין בני-ביתו שם, וכמו שכתב המחבר 'כדי שלא יזיקו, הא אם קעח מן הצד (כג) אסור לזוז אותו: (כג) ולצורך אכל-נפש וכו', בגון אכנים או עפר המנחים לפני פרות, מתר לטלטלם ולהסירם כדי לבוא אל הפרות, וכמו שנתבאר לעיל (ל) סוף סימן תקט, והוא הדין בעניניו מתר לטלטל העץ ולהסירו ממקומו שמתח, אם צריך להעמיד שם אכל-נפש³¹ וכדומה בעביל שמחת יום-טוב, וכל זה בעביל אכל-נפש ושמחת יום-טוב, הא לצורך גופו ומקומו בעלמא אסור, וכדלעיל בסימן חקב סעיף ג, והנה לפי מה שכתבנו שם במשנה ברורה פ"ה-קטן כא דעת כמה אחרונים דהוא רק למאן דאסר מקצה, אבל ליש-אוקרים בסימן תצה דמקצה שרי ביום-טוב, עצים שעומדים להסקה מתרים גם לשאר תשמיש, אכן בעניניו (לא) דעת כמה אחרונים דבעי שצלו בו הוא מקצה לכלי עלמא, וכנ"ל: (כד) אפילו מקצה, פתח התייחדים: אם היה מנה מפתח של אכלין פתחה המיוחדת למעית ומנה בו מעות, מתר להוציא התכה כדי לקח ממנו המפתח, ומתר פ"פן להתזירו אם חושש לגנבה (דהתיירו סופן משום חתלתן): ד (כה) מתר

באר הלכה

ליום-טוב, דדברים שיש בהן צורך הלא מתר אף בלי ערוכ, ולא תגנו כלל לרבדים שאין צורך בהם, ואפלו ערב לא מתיר: * לקח עץ שאינו מיוחד וכו', אבל אם הוא מיוחד לצלי, בין אם הוא של עץ או של מקבות, תחת כלי עליו והתר לטלטלו בכל ענין שצ"ח [בית-יוסף, וכן כתב הרש"ל, ע"ש]. ומפרש טגרים משמע פרק לצורך גופו ויטקונו מפר, ככל הפלים [נהנו שמלאכתו לא-פורה]³², וכן פירושי הרשב"א ובהדושי הרא"ה שמפרשים שהתנא בשפור של פתוח, עץ שם מה שהצריכו פנה, ואנו פרשנו לפי פרוש הטור ויבא שפעמיקו המתפר, וצריך עיון³³: * אלא שומטו, עין משנה ברורה ומה שחלקנו בין נהון הידן להידין וקוץ, והוא כדי לשוב קשית הש"ד ונתרצו הוא יתק גדול, ובעין זה כתב בהדושי וכן מוכח מהמאירי, אלא דקשה עוד מההיא דסימן שח הנ"ל בענין ו בהג"ה, ומקורו מכל-בו, דשברי-בלים במקום שזמלן להדיק, בגון וכוית ששפכה על השלשן או בפיח במקום שהולכין, מתר לטלטל השברים ולא הצריך שם טלטול מן הצד: ואפשר דוכתיב כר טפי תזקא ולא חתירו לעשות שני (הש לבן זה דברדי המאירי שהבאתי בשער-הציון), ויתר נאון לומר, דאם נחמיר בקאן בספוסקים דאף לנכ"א צריך לשמט וקא, הוא הדין גם שם כן, ואפשר דכל-בו פתח שם עקר הדין ואב שפפה לא נחית שם לבאר הפריטים, וכן מצאתי שם בעלת-שפת שכתב: ומיהו אם כולו לטל הוכיח על-ידי טלטול מן הצד לא יטלטל להדיא, עין שם, וצריך עיון: * אפלו אין עליו בשר כלל, עין משנה ברורה סעיף קטן כב, ובבאר בעבודת-הקדש להרשב"א, דביש עליו בשר, אפלו בפחות מכוית מתר לשמטו³⁴, אפלו במקום דליכא למשח להקו, ומקורו מההיא דרב מלכיא דאמר שטתו, וצלה קאמר רב חייא בר אשי: והוא שיש עליו בשר, וצ"ל כדכ"ה הלאו מטעם חק הוא, וזהו מיקרא דכ"א אסור זה, שאמר: אפלו אין עליו וכו' מיד דהר אקוץ, ומשמע דאמרי קמאי לא טעם קוץ קשרת, אלא דבין מיד עליו טעם בשר, אף שאינו שגור חשוב, אין לאסרו, וגורם פ"ש"ס והוא שיש עליו בשר, וכן הוא הגרסא בעסור וקאור ורצו ובשפלי לקט ובהדושי הרא"ה, ופי' זה מוסרי הרשב"א עוד שם דבניה עליו פתח בשר אין צריך אפלו לעשות שני ומטלטל להדיא ואפלו שלא במקום הנקא, וכמו דאמרין לענין עוד במהגיתין בפרק קמא דביצה דאם יש עליו כוית בשר מטלטל את העור אגבה, וכן כסב קר"ן, וכן משמע דעת הרא"ה, עין בהדושי. ודע, דלגרסתו פ"ש"ס, (והיא גם כן גרסת הר"י ותר"ש, דין תנא של הרשב"א אין לו

שער הציון

לעיל סימן תקיב בבאר הלכה בשם איתא פוסקים, קלאכה בעביר נכרי גרע טפי, ואפשר דבזה לכלי עלמא אסור ואפלו מדאורחא, ולענין צורך בהמתו, עין שם בבאר הלכה, ועין מפי' יהושע ובקפון-תנאל פסוקי דביצה י"ב שכתבו גם כן קצין זה, חפי' זה אין רציה להוציא שלא לצורך בעלמא, ומיהו, להפוסקים שהבאנו בריש סימן זה הוציא שלא לצורך כלל מדאורחא אסור, בנדאי גם כן צ"ל (כג) תוספות וכו', וכן פסקו רש"ל ואלוהי כהן והנכ"ו: (כד) דאם צריך לצלות מתר לזוזו, אבל לא תקום לזה [מ"א]: (כה) במכל-שפן דלצלות בו דהתיירו רק משום מה לי לצלות בגמלה, ויבדלעיל בסימן חקב סעיף ג, עין שם: (ס) ויהי מתר לצלות בעץ שאינו מוכן, ולא דמי לסימן חקו סעיף ג, עין שם³⁵: (סא) כן פירש רש"י בההיא ד'שומטו' אלא שנ"ש סבר דלפי מסקנת רבינא מתר אפלו לטלטל גמור, והשאר אינו סובר כן, עין בתי-יוסף [וכן פרש בבית-יוסף דעת הטור שהם דברי המוסרי, ודע, דיש קצת קפרישים התיא 'שומטו' הוא כדכ"ה, ורצ"ה לומר, שלוקחו תכף מהתיבת העלי ומצוחו, עין במאירי לזה לשון, ובהדושי הרשב"א הביא זה בשם המוספות, ולא צריכא לפי זה לחלק בין שהיה חסיד להידין וקוץ, מיהו בעבודת-הקדש העתיק לדינא כפרושי רש"י, עין שם: (סב) חמיר-משה, ולפי זה אם נמצא שפור בשבת ברשות-הרבים יהיה אסור לטלטלו פחות פחות מארבע אמות, וכן פתח במאירי לאסור זה לשון: דאף-על-יב דמנמי לה לקוץ, לאר דמיון גמור הוא, שאין הצ"ח מצוי כלי-כף: (סג) עבודת-הקדש: (ל) עין שם במגן-אברהם: (לא) רש"ל ואלוהי וכהו והנכ"ו ותר-מגרים, ועין במאירי שרצה לומר גם כן מתחלה ולצורך גופו ויטקונו מתר לטלטל השפור, אף לדין רש"י דטעם שמואל הוא משום דהוא מאוס, אסור אף לצורך גופו ומקומו, וכתבו בצורה שטעם דאין עליו תורת כלי, כמו שכתבו המוספות, ובהדושי הרא"ה חסדים גם כן דטעם הוא משום דהוא מאוס, וכן בר"ן ובאר"י ור"ע, ועין שם בר"ן דהכא אסור אף למאן דלית לה מקצה בעלמא:

הלכות יום טוב סימן תקיח

ביאורים ומוספים

31) ולענין נויי סוכה שנפלו [בחג הסוכות בשבת או ביום טוב] על השולחן ומחמת זה אי אפשר לאכול, הביא בביה"ל לקמן (סי' תרל"ח סי' ד"ה וביום טוב) שיש אומרים שמשום אוכל נפש מותר לטלטלם ולהסירם, ודעת הפמ"ג שאם אפשר על ידי טלטול מן הצד לנער את המפה וכדומה, יעשה ולא יטלטל בידים, והוסיף שאם נושרים הרבה מקטמי הסכך על השולחן והדבר מאוס בעיניו, אפשר שמותר לטלטלם כדי להסירם, ומטעם ג"רף של רע"ו.

ולאכול או ליהנות מדבר מוקצה, כתב לעיל (סי' תקט ס"ק לא) שאסור.

[ביה"ל ד"ה לקח]

קבל הפלים [הימי שקלאקתו לאסור³²] וכו', ואנו פרשנו לפי פירוש הטור וקטו שקטקטו וקטקטו, וצריך עיין³³.

32) ואף שלדעה זו, בשפור שהוא בלי ומיוחד לצלי צריך להיות דינו ככלי שמלאכתו להיות, שהרי מותר לצלות ביום טוב, יתכן שכוונתו לפי מה שכתב לעיל (סי' רעט ס"ו ד"ה נר) שהפמ"ג מצדד שלדעת הרמב"ם מוקצה מחמת מיאוס אפילו בכלי שמלאכתו להיות, דינו ככלי שמלאכתו לאיסור ומותר לטלטלו רק לצורך גופו ומקומו, וראה מה שכתבנו לעיל (סי' תצה ס"ק א).

33) והחז"א (א"ח סי' מג ס"ק ז) כתב, שנראה להחמיר ברעת שאר הראשונים שאף בשפור שהוא בלי אם אין דעתו לצלות בו עוד, אסור לטלטלו אף לצורך גופו ומקומו, אם לא במקום היזק וחמור דינו של שפור משאר כלים שמלאכתם להיות, שמוותרים בטלטול אף כשאין דעתו להשתמש בהם, כיון ששפור לאחר שצלו בו ואינו עומד עתה לשום מלאכה, החשיבוהו כאין בו תורת כלי, או מחמת שאינו משמש אלא מעשה קוץ או מחמת שנמאס כשצלו בו, אבל כשדעתו לצלות בו עוד, מותר לטלטלו לכל צורך ככל הכלים שמלאכתם להיות.

[ביה"ל ד"ה אפלו]

דקטש צ"ו קשו, אפלו בקחות ספרי ל'שמיט³⁴.

34) ולענין טלטול עצמות, כתב במשנ"ב לעיל (סי' שח ס"ק קיד) שאם נשתייר עליהן מקצת בשר מותר לטלטלן אגב הבשר, בלא שום שינוי, וכן כתב שם (סי' סד) לענין מדוכה שנשאר בה מקצת שום שמותר לטלטלה.

[שעה"צ ס"ק ט]

ולקבי ספר לצלות קצין שאינו מוקן, ולא נמי לסימן תקו קצין ג, עין שם²⁷.

27) כונתו, שאף ששם פסק השו"ע שאסור לקחת עץ מבין עצי ההסקה כדי לחתות בו את האש, משום איסור 'מתקן מנא', שהופך את העץ לכלי המיועד למלאכת החיתוי, כאן התיר השו"ע לקחת עץ ולצלות עליו בשר, ולא חשש לאיסור 'מתקן מנא', כיון שבשפור אינו עושה אותו לכלי.

[משנ"ב ס"ק כ]

שאינו נשאי לטלו²⁸ אחר צללתו ולהפילו בקרפס²⁹.

28) ואף אם השפור עדיין בידו ולא הניחו, כתב לעיל (סי' שח ס"ק יג) שהכרעת האחרונים שלא התירו להמשיך ולטלטל מוקצה שכבר בידו, אלא בכלי שמלאכתו לאיסור.

29) ואף שלענין סכין של מילה [שהוא מוקצה מחמת חסרון כוונת פסק הרמ"א (י"ד סי' רסו ס"ב) שמותר לטלטלו כדי להחזירו למקומו אף לאחר המילה, כיון שכבר לא הוקצה בבין השמשות שהיה היה צריך לו באותה השבת] וראה במשנ"ב לעיל (סי' שי ס"ק טו) שנחלקו עליו האחרונים, כתב בשו"ת שבת הלוי (חיד סי' קל"ה) שבשפור אין לומר כן, כיון שהשפור הוא מוקצה מחמת גופו שאינו ראוי לכלים והרי הוא כעצים ואבנים, ולכן אף שהיה מותר לטלטלו לצורך הצליה, לכשנעמרה הצליה הוא חוזר למוצבו המקורי שהוא מוקצה, מה שאין כן סכין המילה שמחמת עצמו הוא כלי וראוי לשימוש, אלא שאיסורו נובע מחמת שהרגילות להקצתו מודעתו מחמת החסרון כוונתו, ומכיון שבשבת זו שהיה זקוק לו לצורך המילה, ודאי שלא הקצה אותו מודעתו בבין השמשות, לכן אינו אסור בטלטול אפילו לאחר המילה, ובסברת האוסרים אף בסכין מילה, ראה משנ"ב לעיל שם ומה שהבאת שם.

[משנ"ב ס"ק כא]

קדי שלא יזקק בו, וקשהיא דלגיל סימן שח קצין יח לענין קוץ בקרפס³⁰.

30) אמנם, לעיל (סי' שיא ס"ה) פסק השו"ע שטלטול מן הצד מותר גם שלא במקום היזק, כל שטלטל לצורך דבר המותר (ואולי אם לא היה כאן חשש היזק, היה זה נחשב טלטול לצורך דבר האסור).

[משנ"ב ס"ק כג]

קתו לטלטל הצין ולהסירו ממקומו שפנת, אם צריך להצמיד שם אכל-נפש³¹.

